

Michiel de Ruyter

een zeeheld

Helden zijn van alle tijden. Vroeger hadden we in Nederland ook al helden. Vooral zeehelden. Mannen die grote overwinningen hadden behaald met de Nederlandse scheepsvloot. Sommige plaatsen in Nederland hebben zelfs een hele wijk naar deze mannen vernoemd.

In deze Zeeheldenbuurten vind je straten, lanen en plantsoenen die hun naam dragen. Van alle Nederlandse zeehelden is Michiel de Ruyter zeker de beroemdste.

In de Nieuwe Kerk in Amsterdam bouwden ze een prachtig grafmonument voor hem. Die moet je zeker gaan bezoeken als je in Amsterdam bent!

Aanboord

Michiel Adriaanszoon de Ruyter werd geboren in Vlissingen. Hij was 11 jaar oud toen hij voor het eerst ging werken aan boord van een schip. Op school stil zitten was gewoon niks voor hem. Hij hield het er niet uit.

Hij was honds brutaal en voor niets of niemand bang. Maar hij was niet lui en wilde alles weten. Hoe je knopen maakte, de koers uitzette en hoe je zeilen reefde.

Hij leerde snel en binnen een paar jaar was hij stuurman geworden. Toen al was hij een echte leider!

In Vlissingen staat een standbeeld van Michiel de Ruyter

Op zee voelde Michiel de Ruyter zich thuis. Hij maakte verre en spannende reizen. Bijvoorbeeld op walvissenjacht.

Tijdens één van die reizen, raakten Michiel en andere mensen helemaal ingesloten door het ijs. Ze konden geen kant meer uit. Iedereen dacht dat ze zouden doodvriezen. Maar Michiel de Ruyter wist hun te redden. Al snel werd bekend wat voor een goede zeeman hij was.

Gouden tijden

Toen Michiel de Ruyter een paar jaar als kapitein op zijn eigen schip had gevaren, hield hij ermee op. Hij wilde de zee vaarwel zeggen en rustig van zijn geld gaan genieten. Hij had genoeg verdiend met de handel.

En hij niet alleen! Michiel de Ruyter leefde in de Gouden Eeuw. De tijd van grote welvaart in de Nederlanden. De Nederlanden waren rijk door het drijven van handel.

Schepen van de VOC

De schepen van de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) vervoerde specerijen over alle wereldzeeën. En daar werd veel geld aan verdiend.

Weer op zee

Sommige landen waren jaloers op het rijke en machtige Nederland. Engeland bijvoorbeeld. Ook Engelse schepen voeren over alle wereldzeeën en dreven handel. De Nederlanders waren concurrenten. En daarom wilde Engeland de macht van Nederland op zee breken. Dat werd oorlog. Het slagveld werd de zee.

Michiel de Ruyter werd beleefd, doch dringend verzocht om mee te vechten. Ze hadden hem nodig. De hoge heren in Den Haag wisten inmiddels wel wat voor een goede zeeman hij was.

Michiel de Ruyter had er helemaal geen zin in, maar hij deed wat hij moest doen: zijn vaderland verdedigen. Dat beschouwde hij als zijn plicht.

Een ongelijke strijd

De strijd tegen Engeland was een ongelijke strijd. De Engelsen hadden veel grotere schepen, met veel grotere kanonnen. En toch wist Michiel de Ruyter zo af en toe een slag te winnen. Dat kwam alleen maar door zijn stuurmanskunst. Als het moeilijk was dan was hij op z'n best. Dan genoot hij.

Admiraal de Ruyter

De oorlog verliep slecht voor Nederland. Er moest iets gebeuren. De hoge heren van Den Haag vroegen Michiel de Ruyter of hij de hele Nederlandse vloot wilde aanvoeren. Of hij admiraal wilde worden. Een admiraal is de hoogste baas van de Nederlandse vloot.

Michiel de Ruyter deed het alleen op zijn voorwaarden. Hij vond dat er betere en snellere schepen moesten komen. Ook wilde hij dat de bemanning werd getraind in oorlogsvoering.

Vanaf die dag werd alles anders. De schepen vielen niet meer alleen, op eigen houtje aan. Maar alle schepen te samen vielen als één man aan. Dan waren ze sterker.

Ook leerden de schepen in linie varen: alle schepen achter elkaar. Zo konden ze de vijand beter raken. En Michiel de Ruyter liet de bemanning trainen in oorlogsvoering. Op die manier waren ze voorbereid op de oorlog en wisten ze wat ze te doen stond.

De Vierdaagse Zeeslag

Tijdens de Vierdaagse Zeeslag werd het menens. Zevenduizend mensen vonden de dood en duizenden raakten gewond.

Zo'n zeeslag is net een hel. Je ziet geen hand voor ogen door de kruitdamp. Het lawaai is oorverdovend. Overal hoor je het gekreun en gejammer van gewonde mensen.

We weten hoe zo'n zeeslag eruit zag, omdat er schilderijen van zijn gemaakt. Moet jij je eens voorstellen: als er gevochten werd op zee, zat zo'n schilder er gewoon bij. In een klein bootje, op een afstandje. Hij tekende wat hij zag gebeuren. En als hij weer veilig thuis was, maakte hij er in zijn atelier een schilderij van.

Deze schilders waren dus een soort oorlogsverslaggevers. En met behulp van zo'n schilderij bouwen ze nu het schip van de Ruyter, De 7 Provinciën, na. Je kunt het gaan bekijken in Lelystad. Op de Bataviawerf.

Chattam en de Royal Charles

Zijn grootste succes had Michiel de Ruyter bij Chattam. Dat is een plaats in de buurt van Londen. Daar lag de Engelse vloot in de rivier Thames. Veilig in de haven... Tenminste dat dachten de Engelsen.

Michiel de Ruyter voer uit met een paar schepen en voerde gewoon de Thames op. De Engelsen wisten niet wat ze overkwam. De Nederlanders schoten bijna de hele Engelse vloot aan flarden. En bijna alle schepen zonken.

De spiegel van de Royal Charles

En het mooiste schip, de Royal Charles, genoemd naar de Engelse koning, namen ze mee als buit. De achterkant van het schip, de spiegel, kun je nu nog zien in het Rijksmuseum in Amsterdam.

Zijn laatste reis

De laatste reis van Michiel de Ruyter werd een drama. Hij moest naar de Middellandse Zee om te vechten tegen de Fransen.

Tijdens een gevecht met de Fransen werd hij geraakt. Zijn rechterbeen werd verbrijzeld en zijn linkervoet werd er afgeschoten.

Een week later was hij dood. In de Nieuwe Kerk in Amsterdam bouwden ze een prachtig grafmonument voor hem.

Het graf van Michiel de Ruyter

De dag dat Michiel de Ruyter werd begraven was het erg koud. Er stond een straffe noordwestenwind. De Dam in Amsterdam zag zwart van de mensen. Ze wilden allemaal afscheid nemen. Hij was dood, Michiel de Ruyter, admiraal, de schrik van de oceanen.

Wist je dat?

- Het verhaal gaat dat Michiel de Ruyter als jongen al een durfal was. Hij beklom toen hij tien jaar was de toren van de Grote Kerk in Vlissingen. Wilde hij de zee zien? In ieder geval vroeg hij naar zee. Michiel was elf toen hij zich op een schip aanmonsterde. Zijn eerste baantje werd hoogbootsmanjongen.
- Michiel de Ruyter werkte zich op van kajuitsjongen naar schipper, kapitein en scheepseigenaar. In al die banen leerde hij veel over zeemanschap en stuurmanskunst.
- Op een van zijn eerste reizen moest Michiel voor de kust van Spanje tegen kapers vechten. Hij raakte gewond en werd gevangen genomen. Michiel werd aan land gezet en met twee kameraden lukte het hem om lopend, dwars door Frankrijk, weer naar huis te komen.
- Admiraal Michiel de Ruyter was in zijn tijd net zo populair als een stervoetballer nu. Andere bekende zeehelden uit die tijd waren Maarten Harpertszoon Tromp en Piet Hein.
- De belangrijkste mensen op een vloot kwamen meestal uit goede families. De admiraal van een vloot uit Napels (Italië) was bijvoorbeeld een zoon van een hertog. Toch was die admiraal nog maar 13 jaar oud.
- De vader van Michiel de Ruyter was bierdrager in Vlissingen.
- Koopvaardijsschepen werden regelmatig door kapers aangevallen. Het ging hen natuurlijk om de lading van deze schepen. Ze enterden de schepen en sprongen aan boord. Michiel wilde dit voorkomen. Hij smeerde het dek van zijn schip in met boter. De aanvallers gleden uit en waren machteloos.
- In 1651 namen de Engelsen de Scheepvaartwet aan. Daarin stond dat alleen de Engelse schepen spullen naar Engeland mochten vervoeren. In Nederland waren ze daar erg kwaad over. Nederlandse schepen werden in die tijd niet voor niets de "vrachtvaarders van Europa" genoemd. Het werd oorlog. De Eerste Engelse Oorlog noemen wij die.
- Michiel de Ruyter is zijn hele leven Zeeuws blijven spreken.
- De Nederlandse vloot stak in de Tweede Engelse Oorlog onder leiding van de Ruyter de Noordzee over en voer de rivier de Thames bij Londen op. Daar lagen Engelse oorlogsschepen. Die werden veroverd en in brand gestoken. Maar één prijs werd in triomf mee naar huis genomen: Het Engelse admiraalsschip The Royal Charles, de Koninklijke Karek, het schip dat naar de Engelse koning was genoemd. De Royal Charles is later gesloopt, maar het mooiste stuk is nog steeds te zien in het Rijksmuseum te Amsterdam.
- Er zijn drie Engelse Oorlogen geweest.
- De Ruyter sneuvelde aan zijn verwondingen in een zeegevecht bij de Etna (bij het Italiaanse eiland Sicilië).
- Op het praalgraf van Michiel de Ruyter staat in marmer een Latijnse tekst geschreven, die in het Nederlands betekent: Hij blinkt in onbezoedelde eer.
- Oorlogsschepen hadden meer manschappen nodig dan koopvaardijsschepen. Dat was nodig om de kanonnen tijdens de gevechten te bedienen.

- Onder de zeelieden aan boord van de Nederlandse schepen waren ook Duitsers en Scandinaviërs.
- Het marmeren praalgraf van De Ruyter is gemaakt door Rombout Verhulst. Hij beeldhouwde de stervende De Ruyter nadat hij in het gevecht met een Frans schip gewond was geraakt.
- Toen de Ruyter sneuvelde, was hij negenenzestig jaar oud. Achtenvijftig jaar had hij op zee gediend en in meer dan vijftig zeeslagen gevochten en in acht belangrijke gevechten het opperbevelhebberschap gevoerd.
- Als De Ruyter er niet was geweest zou de Nederlandse vloot in 1672 en 1673 geheel overmeesterd zijn door de Engelse vloot.
- Het geheim van De Ruyter: hij kon zichzelf beheersen en hij was voorzichtig, dacht goed na voordat hij iets ging doen en hij was niet bang. Als het moest, kon hij hard toeslaan.
- Het vlaggenschip van admiraal De Ruyter heette De Zeven Provinciën, zoals ons land toen heette. In Lelystad, de Bataviawerf, wordt de Zeven Provinciën opnieuw opgebouwd. Je kunt een bezoek brengen aan de Bataviawerf.
- Regelmatig zijn er postzegels uitgebracht met een portret van Michiel de Ruyter op zijn schip De Zeven Provinciën.